

Bezoek aan NGL in Brussel

Op 20 mei organiseerde de stichting De Hollandse Cirkel (DHC) een excursie naar het Nationaal Geografisch Instituut van België (NGI) in Brussel. Voordrachten, rondleidingen en zelfs een European Mapfragments Game kwamen aan de orde. Volgens de uitvoerende gastheer, de van oorsprong Nederlandse projectleider Rink Kruk werden de bezoekers 'heen en weer geslingerd tussen heden en verleden'.

Het complex in de Abdij Ter Kameren is monumentaal. In de Ferrariszaal waren de lezingen. Als welkom was er een schets van het NGI door Aministrateur-generaal Ingrid

Aministrateur-generaal Ingrid vanden Berghe.

Nathalie Delattre.

vanden Berghe. Het instituut met ruim 200 medewerkers valt onder het ministerie van Defensie, maar was volgens haar 'zeer geciviliseerd'. Aan Amerikanen moet zij altijd uitleggen dat in België een positie 'binnen de Defensie-enveloppe' juist minder prioriteit betekent en zij daardoor niet altijd voorop loopt... Het instituut werd opgericht in 1831, nog voor België een koning en parlement had 'wanneer we de Hollanders eruit geschopt hadden'. De grensbepaling met Nederland was dan ook de eerste klus voor wat toen nog heette het Dépôt de la Guerre.

DHC-donateur professor Jan de Graeve (UGent).

'Korte historiek'

Geodetisch expert Pierre Voet gaf een 'korte historiek' van de geodesie in België. Samen-gevat waren en zijn de taken van het NGI die van topografische dienst en beheerder van de referentiestelsels. Hij startte dan ook met de waterpassingen. Was de Algemeene Waterpassing van 1840-1879 vooral voor hoogtelijnen op kaarten en zonder degelijke vastlegging, vanaf 1889 werd dat met nauwkeurigheidswaterpassingen anders. Gekozen werd bij het Oostende

Peil voor laagwaterniveau en daarom is dat lager dan het (N)AP, waarvoor een gemiddeld zeeniveau de basis is. In de Tweede Algemene Waterpassing (TAW) van 1947-1968 lag het NAP 2,33 meter hoger. Van 1980-2000 was de laatste nauwkeurigheidswaterpassing met 19.000 merktekens, niet meer met Oostende als basis, maar vanuit 'een fundamenteel punt in Ukkel'.

Instituut in 1831: grensafbakenen eerst!

Sindsdien vinden er plaatselijke updates plaats van de kust en voormalige mijngebieden. Over de triangulatie waren de DHC-ers verbaasd dat het net van Snellius wel tot Mechelen liep en

Documentalist Jean-Luc Parmentier (met handschoenen).

Monumentale Abdy Ter Kameren als huisvesting NGI.

zij plaatjes tot Bergen op Zoom gewend waren! Tot 1988 werden voor de driehoeksmeting torens en instrumenten gebruikt en daarna volgde GPS met nu 1'grondpunt' per 8 km². De Vlaamse en Waalse gewesten hadden geodeten met meer geld en eerst het NGI 'de kaas van het brood gegeten', maar het NGI werd toch verantwoordelijk voor de coördinatie van RTK en het dagelijks beheer van het GPSBru. Na ellipsoïdes van Delambre en Hayford ging men in 2008 naar GRS80 en de Lambert2008-projectie.

'Geo-info vandaag'

Nathalie Delattre sprak over 'geo-info vandaag: Europees en federaal'. Op de genoemde bestuurslagen, maar ook regionaal en lokaal, was 'establish geographic platforms' het credo.

Ze toonde de Inspire-principes met een roadmap tot 2020, maar er komt al een nationaal geoportal in 2017. Ze verwees naar de websites geo.be, eurographics.org en elfproject.eu. Over dat laatste European Location Framework was ze enthousiast en dat was niet omdat er twee dagen later verkiezingen waren. Rink Kruk sprak over het project Cartesius, een goedkope, andere versie van watwaswaar.nl in Nederland, door hem aangeduid als 'Inspire voor oude kaarten'. Niet alleen voor België, maar ook voor Centraal-Afrika. Zijn tweede item was een werkgroep van EuroSDR met ook DHC als participant om historische vakkennis

Europees te delen. De bekende professor Jan de Graeve (UGent) sprak over de historische activiteiten van de FIG én van hemzelf.

Rondleidingen en slot

Rondleidingen waren er op drie afdelingen. De drukkerij maakt ook (nog?) toeristische kaarten met 'verso' tekst en plaatjes van opdrachtgevers. Bij Fotogrammetrie lag net de server plat, maar stond er nog een A8 achter een gordijn en dat kon opengeschoven! Eén man werkte modern-lokaal en zorgde ervoor dat automatisch gegenereerde hoogtelijnen van het maaiveld waren. De gasten konden het beeldschermwerk met stereobrilletjes controleren. De Documentatiedienst had prachtig oud materiaal tentoongesteld tot stukken met een handtekening van Kraijenhoff toe. Daarbij was van de befaamde Kabinetskaart van Maastricht van Ferraris een in 1859 ter beschikking gesteld afschrift. Origineel in het Nederlandse Nationaal Archief! De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Zij kwamen tussen 1771 en 1778 tot stand onder leiding van Joseph de Ferraris, generaal bij de Oostenrijkse artillerie, veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische kartering, zowel in "België" als in heel West-Europa. Herman Quee gaf wel tien NGG-jubileumboeken Tijd en Ruimte uit 2004 aan sprekers en rondleiders. Terecht! De bezoekers kregen gedrukte catalogi mee, maar er is ook de website ngi.be.

Adri den Boer